

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Bakonyi Samu beszéde.

A függetlenségi párt nevében nyilatkozott.

Debreczen, július 13.

Hazánk zavaros politikai helyzete végre tisztázódott. Nehéz napok, reménytelen jövő előtt állott a nemzet. A hazaárulás aljas rágalmával dobálóztak mindenfelől és a darabontvilág hitvány, fekete ördögeit a falra festették. Midőn a bécsi ármánykodók már-már örvendezve hitték, hogy a gonosz célzatu nemzetiségekkel egyetértőleg sikerül hazánkat a pártosság, gyűlölködés, gyújtogatás, bujtogatás iszapos ingoványába belesüllyeszteni, pártunk, a nagy és hatalmas 48-as függetlenségi és Kossuth-párt, dicső vezéréinknek, Kossuth Ferencnek irányításával egy „legyen” szóval tisztázta a helyzetet.

A függetlenségi párt nevében dr. Bakonyi Samu, a mi szeretett, a mi kiváló képviselőnk, aki tudvalevőleg egyik legkitünőbb, legnépszerűbb vezérő tagja az országos pártunk, — tolmácsolta és nyilatkoztatta ki a képviselőház szombati ülésén a függetlenségi elkes és kitartó nagy pártjának határozatát.

Bakonyi Samu az ő nagy tudásával és páratlan előadásával terjesztette elő ezen országos jelentőségű függetlenségi határozatot, — tartalmaz és nagyhatású beszéd kíséretében.

Bakonyi képviselőnknek ezen újabb fontos szereplése ismét csak azt bizonyítja, hogy Bakonyi Sámuel iránt nemesak mi debreczeniek szeretők, lelkes, hűséges hívei és választói viseltetünk a legosztatlanabb bizalommal, hanem Kossuth Ferenc országos nagy pártja is és méltányolja teljes értéke szerint ezt a kiváló politikust, aki hazánk mostani nehéz, válságos helyzetében a megoldást, a békességes és üdvös megoldást nagyban elősegítette.

A mi szeretett képviselőnk szép beszédét egész terjedelmében egyébként itt közöljük.

Bakonyi Samu: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Az igen tisztelt miniszterelnök urnak nyilatkozatai után senki sem kételkedik abban, hogy itt tulajdonképpen a legszigorubb értelmezendő parlamentáris szempontjából minden esetre abnormis hely-

zettel állunk szemben. Hiszen, mikor az újból kinevezett kormánynak igen tisztelt elnöke maga úgy jelenti be a vállalkozásukat, hogy a parlamenti munka irányítására nem vállalkozhatnak, mikor maga bejelenti azt, hogy az előtérben álló egyik legfontosabb kérdésben a megszünt szolidaritás helyre nem állott és ennek helyreállása nélkül hozzák meg az igen t. kormány tagjai azokért az általuk hangoztatott és részünkről is minden esetre honorálandó magas érdekek oltalmának azt az áldozatot, hogy ilyen helyzetben vállalkoznak, — mikor, t. képeiselőház, azt tapasztaljuk, hogy a király ő felsége, bár azt a fenyegetni látszó veszedelmet, hogy parlamenten kívül keressen ebből a válságból kibontakozást, elkerülte... (Mozgás a baloldal hátsó padjain. Zaj. Elnök cseppet. Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Nagy György képviselő urat kérem, méltóztassék csendben lenni.

Bakonyi Samu: . . . bár, mondom, t. képviselőház, e veszedelmét alkotmányos életünknek sikerült elkerülni, mégis azt kell látnunk, hogy ez a — habár igen helyesen — csak ideiglenesnek, átmenetinek mondott megoldás nem azon az uton történt, amelyen igénytelen meggyőződés szerint egyedül kellett volna az alkotmányosság és parlamentáris szabályainak szigorú figyelembe vételével megtörténnie (Igaz! Ugy van!), akkor kétségtelen, ismétlem, meg kell állapítanunk, hogy itt teljesen szokatlan helyzettel állunk szemben, amely szokatlan volta a helyzetnek viszont, gondolom, mindenki előtt teljesen indokoltá teszi annak a pártnak, amelynek nevében és megbízásából szerencsém van felszólalni azt az elhatározását, hogy nem az eddig bevett szokás szerint intézi el a kormány bemutatkozását, hanem határozatot kíván hozni az előttünk álló megoldási módozatban mellőzött magas alkotmányos érdekeknek és parlamentáris szempontoknak védelmére. (Helyeslés.)

T. Ház! A helyzet abnormis voltát még fokozza az a másik, semmiesetre sem örvendetes tény, hogy amikor a parlamentnek megvan a kétségtelenül kimutatható alkotmányos többsége, (Mozgás) a megoldás, habár ideiglenesen is, nem ennek a segítségével kerestetik. (Igaz! Ugy van!) Hallottam oly felfogást, hogy ennek felpanaszlása visszatérés volna e pártunk régi, u. n. gravaminális politikájához. Megvallom, hogy ez a kritika mintegy önkénytelenül provokálja azt a megjegyzést, hogy bizony — sajnos — amíg gravámenek lesznek, addig az önkénytelen konzekvencia az, hogy gravaminális politikának is kell lennie! (Igaz! Ugy van!) De ez idő szerint e ténnyel nem ragadtatom magam, mert szerencsém van olyan többség tagjának lenni, amely eddigi működésével bebizonyította azt, hogy guvernementális feladatainak teljes mértékben magaslatán áll. (Igaz! Ugy van!) E párt nem szolgált rá semmiféle mellőzésre, sem önmagáért, sem pedig nem szolgáltatott alkalmat arra, hogy a legfontosabb alkotmányos és parlamentáris szempontok mellőzhetők legyenek. (Igaz! Ugy van! Mozgás a baloldal hátsó padjain.)

T. képviselőház! Mondottam, hogy e

párt kivette a maga részét a munka kötelességeiből, vállalta és viselte azokat a terhet, amelyeket többségi volta természetesen reá rótt. Vállalja ezentúl is, vállalja azonban azt, hogy a maga négy évtizedes és történelmi programjának megfelelően fogja kötelességét teljesíteni. (Elénk helyeslés balfelől.) Vállalja teljes készséggel és határozottan óvást emel az ellen a feltevés ellen, mintha bármely részben is hozzájárult volna ahhoz, hogy ennek a parlamentnek meghatározott egyik legfőbb teendője, a választói jog reformja nem volt elvégezhető.

T. képviselőház! A függetlenségi és 48-as párt kezdettől fogva programmjával vallotta az általános választói jogot.

Mezői Vilmos: A titkosat és egyenlőt is! (Nagy zaj és ellenmondások balfelől. Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Csendet kérek!

Bakonyi Samu: A függetlenségi és 48-as párt keletkezése óta a népjogok kiterjesztésének volt a harcosa. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Pető Sándor: Miért nem csinálták meg? Volt idejük! (Zaj.)

Bakonyi Samu: Ezzel szemben semmiféle zavart keltő szándék és kísérlet nem sikerülhet, mert ezek történelmi tények, ezt a nemzet nagyon jól tudja és ebben a tudatában megtevesztetni nem fogja hagyni magát soha. (Igaz! Ugy van!)

T. képviselőház! Az előtérben álló kérdések közt azonban ott van a függetlenségi és 48-as párt programjának másik sarkalatos pontja: a gazdasági önállóságnak a kérdése. (Helyeslés balfelől.) — Pártunk, mikor kisebbségben volt és azóta, mióta többségbe jutott és azóta, mióta más pártokkal együtt folytatott nemzeti küzdelmet, programjának ezen pontját nem engedte soha egy pillanatra elhomályosítani és bele vitte azt a vele akkor szövetségbe tartóknak hozzájárulásával abba az ünnepélyes megnyilatkozásba is, (Ugy van! Ugy van!) melyet a képviselőháznak az 1905. évi felirata foglal magában, amely ezen kérdésre vonatkozólag a következőleg hangzik (olvassa): „A többséget nyert pártok megegyeznek abban a törekvésben is, hogy a gazdasági önállóságot a külön vámterülettel és az önálló hitelrendszerrel együtt kellő előkészítés és kellő előfeltételek mellett tényleg életbeléptetik.” (Zaj. Felkiáltások jobb felől: Kellő előkészítés és kellő előfeltételek mellett!) Ez félremagyarázást, elhomályosítást az én meggyőződésem szerint meg nem enged. (Zaj.)

Elnök: Csendet kérek!

Bakonyi Samu: T. képviselőház! Én azok között az előfeltételek között, amelyeket a képviselőház felirata akként fejezett ki, mint bátor voltam felolvasni, legelső helyre állítom alkotmányos meggyőződés szerint a törvényes előfeltételeket. Már pedig kinek lehetne abban kétsége, hogy ezek a feltételek a legteljesebb mértékben megvannak? (Helyeslés a baloldalon.) Kétség ez iránt nem is merült fel soha és ha volnának ilyen kétségek, ott van törvénytárunk, az 1867. XII. t.-cikk 68. §-ában foglalt világos rendelkezéstől kezdve valamennyi kiegyezést

Tavaszi öltönyt, felöltőt, színes mellényt legszebben tisztít

HRABÉCZY.

Gyár és főüzlet:
Széchenyi-utca 24. sz.
Fióközlet: Csapó-utca 28-ik sz. a.

tárgyazó törvényünkben és közelebről épen a bankügyről intézkedő szerves törvényekben, az 1878: XXV., az 1887: XXVI. és a legutolsó 1897: XXXVII. t.-cikkben, melyek a bankaktát foglalják magukban és amelyeknek bevezetése egybehangzóan az „osztrák-magyar monarchia mindkét államát önálló jegybankok felállítására tekintetben megillető kölcsönösen elismert jognak“ nyilvánítja a magyar nemzetnek az önálló bankra vonatkozó követelését.

T. képviselőház! A legutolsó kiegyezési törvény is, az Ausztriával fennálló vámviszonyokat és egyéb gazdasági kérdéseket szabályozó szerződést beicikelyező törvény az 1908: XII. t.-cikkhez fűzött különleges határozmányok I. pontja maga is provideál arra az esetre, amikor a bank külválasztása bekövetkezik, mert részletes intézkedéseket foglal magában ennek az eshetőségnek a bekövetkezésére. Ezt a törvényt szentesítette ő Felsege minden oldalról előző törvényekben és a legutolsó megnyilatkozásában a törvényhozás tényének a legkétségtelenebb világításba van a nemzetnek ez a joga helyezve. (Ugy van! balfelől.)

De politikai oldala is van ennek a kérdésnek. Az nevezetesen, hogy ez a többség, mint azt már bátor voltam jelezni, sokszor — ebben az órában meg kell vallani — nehéz önmegtartózkodásnak az árán viselte a többségével járó kötelezettségeket. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) A mi vezéreink ezek közé sorolták azt is, hogy a közösgyes kiadások viselése arányának a felemeléséhez járuljon hozzá a függetlenségi és 48-as párt is. Nagyon jól tudom azt, — nem is akarom kétségbe vonni — hogy ezt az árat egyebekért is megfizettük: gazdasági politikáknak fontos, nagy előhaladásáért; de az is kétségtelen dolog, hogy minden illetékes és hiteles nyilatkozatok szerint ebben az árban része van annak is, amit azért fizettünk, hogy a bankkérdésben a nemzetnek a rendelkezési joga és a függetlenségi pártnak a szabad elhatározása teljes mértékben biztosított. (Ugy van! a baloldalon.) Nem kell ennek hitelesebb indokolásul másra hivatkozni, mint a függetlenségi és 48-as párt tisztelt és szeretett vezérének, Kossuth Ferencnek (Élénk éljenzés.) ama beszédére, amelylyel a kiegyezési javaslatokat a függetlenségi és 48-as pártban elfogadásra ajánlotta (Halljuk! Halljuk!), amelyben a bankkérdésről a következőképpen nyilatkozik (olvassa): „Ki kell emelnem elsősorban, hogy a bankkérdésben a függetlenségi párt álláspontja teljesen érintetlen marad és úgy a kormánynak, mint a törvényhozás elhatározásának szabadságot kétségtelenen fentartatik“. Ezen kijelentés többször ünnepélyes alkalmakkor ugyancsak a mi vezérünk részéről megerősítést nyert.

De t. képviselőház, ott vannak a függetlenségi és 48-as pártnak a határozatai, a melyek közül a legelső az 1900. évi november hó 12-én hozott határozat a bankkérdést a következőképpen tárgyalja (olvassa): „Kijelenti a függetlenségi és 48-as párt, hogy a bankkérdésben megnyugvással veszi tudomásul, hogy a kormány az önálló magyar jegybank felállítására vonatkozólag az ország szabad rendelkezési jogát a jelenlegi közös jegybank szabadalmának lejáratára sértetlenül fentartotta.“ Ezt a határozatot a függetlenségi párt több ízben ünnepélyesen megismételte.

T. képviselőház! Ime tehát a törvények, programmunk, vezérünk nyilatkozatai és határozataink által elébünk szabott álláspont kétségtelenné lesz annak a szükségét, annak az indokolt voltát, hogy a függetlenségi és 48-as párt, mint eddig tette, ezentul is törhetetlenül és ingadozás nélkül ragaszkodjék az önálló nemzeti bank felállításához. (Taps a baloldalon.)

De, t. Ház, azt mondják, hogy a bankügy gazdasági kérdés, azt politikai szempontokból tárgyalni nem lehet. Ha a gazdasági vonatkozásait nézem, ezek közül csak egyetlenegyre vagyok bátor rámutatni, arra a természetellenes helyzetre, hogy két ilyen állam, mint Ausztria és Magyarország, amelyeknek érdekei ezen a téren, a hitelügy terén homlokegyenest ellentétesek, mert míg Ausztria a maga fejlett iparának Magyarországot örökké piacává akarja tenni, addig Magyarországnak az ő gyenge iparát ápoló

saját bankjával fejlesztenie kell, fel kell szabadítani, hogy gazdasági erejének fokozásával állami önállóságának teljességét is kivihassa. (Helyeslés balfelől.) Hiszen ha a bank közösségének fentartása nem osztrák érdek volna, honnan lehetne azt megmagyarázni, hogy Ausztriának egymást különben szinte öldöklő pártjai megegyeztek abban, hogy a magyar álláspontot minden erővel le kell törni? (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

Nem lehet az, hogy a függetlenségi és 48-as párt tovább habozzék ebben a kérdésben. (Ugy van! balfelől.) Nem lehet azt nyugodt lélekkel elviselnünk, hogy Bécs maradjon két ilyen ellentétes gazdasági érdekű állam hitelügyének a központja, mikor ott van a külképviselet, ott van a hadsereg legfőbb szervezete, hogy ezzel a centrális hatalmi elhelyezkedéssel még jobban elhomályosítsa, a nagyvilág előtt csaknem teljesen eltakarja ezt a mi csonka államiségünket is. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) Ezért annyi támadás, annyi gyanúsítás, annyi ostrom közepette, amelyet ennek a pártnak el kellett szenvednie, ez a párt megállott szilárdul és megáll ezentul is (Ugy van! Ugy van! balfelől), megáll pedig az egész osztatlan nagy hatalmas függetlenségi és 48-as párt, (Ugy van! Ugy van! balfelől) megáll élén az ő vezérével, Kossuth Ferencel, akinek vezetése alatt diadalmaskodni is fog. (Élénk éljenzés a baloldalon.)

Mi már nem habozhatunk és amint a válságból állandó kibontakozásnak ideje el fog következni, eslekednünk is kell és az önálló magyar bank megvalósítására, tényleges felállítására vonatkozó előkészületeket késedelem nélkül megtenni, a mi meggyőződésünk szerint a törvényhozásnak haladéktalan kötelessége leendő, (Ugy van! balfelől.) Hiszen az ország békéje is azt követeli, hogy valahára vége vessék annak a kinos bizonytalanságnak, amelynek a láza emészti a nemzet erejét, hogy végre-valahára az alkotó egészséges munka a maga természetes jogába visszalépjön. (Helyeslés balfelől.)

A függetlenségi és 48-as pártnak az a meggyőződése, hogy ezen nagybeteg állapotaik meggyógyításában részt kellene venni mindazon hazafiaknak, akikről tudjuk, hogy velük együtt folytatott küzdelmeinkben őket nem hatalmi célok, hanem a nemzetnek igaz érdekei, az alkotmányos igazságoknak megmentése vezette. (Helyeslés balfelől.)

A válság kezdete óta egymást néha meglepetésszerűleg érő egymásra torlódo események a tiszta látásukat eléggé meggyőzhették arról, hogy a mi komplikált viszonyaink között a bank ügyét nem lehet pusztán elszigetelt gazdasági kérdésnek tekinteni, hogy az ma már a fenyegetett alkotmányosságunk kérdésévé vált, amely veszedelemmel szemben a szolidaritásnak nem me szűnnie, hanem ezen párt, a függetlenségi és 48-as párt programja alapján a mi messze előrelátó, bölcs vezérünknek hívó szavára az összes nemzeti erőknél egyesülniök kellett volna. (Élénk helyeslés és taps balfelől.)

Mikor mi mást elveinkhez való szilárd ragaszkodásunkról teszünk ünnepélyes nyilatkozatot, meggyőződésünk az, hogy a legszigorban vett tiszta alkotmányosság követelményeinek teszünk eleget és hogy álláspontunkat minden magyar képviselő nyugodt lélekkel magáévá teheti. (Ugy van! balfelől.)

A mindenkor alkotmányos többség mellőzése nem egy egyszerű kormányválság bajait, hanem sokkal mélyebbreható veszedelmek magvait hordja magában. Ezeknek a veszélyeknek felidézése nem lehet egyetlenegy tényezőnek sem érdeke. A mi pártunk elég bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy ezeket a veszélyeket felidézni nem akarja és én hiszem, hogy kitaratásunkkal és összetartásunkkal most is és a jövőben is sikerülni fog az összeütközés veszedelmeit a nemzettől elhárítani. E törekvésünk sikerét akarjuk előmozdítani, amikor a békés kibontakozás egyetlen lehetséges módjának alkalmazását a többség parlamenti törvényének érvényesülését szorgalmazzuk. És mert ma itt e házban a függetlenségi és 48-as párt a többség, képtelenség volna részünkről álláspontunkat másképp indokolni, mint világos és határozott megjelölésével annak, hogy mihez kötjük mi az őszre kilátásba helyezett és a

későbbi állandó megoldáshoz való hozzájárulásunkat. Ezért tartottuk szükségesnek itt a házban és a nemzettel közölni pártunknak tegnap hozott határozatait, amelyek a következőképpen hangzanak. (Halljuk! Halljuk! Olvassa!)

„A függetlenségi és 48-as párt tudomásul veszi a kormány megalakulását, fenn tartja a többségi elv alapján a kormányzásra való igényét és kimondja, hogy csak oly kormányt fog az ősszel az új alakuláskor támogatni, amely a többségi elv tekintetbevételével alakul és azonnal hozzá lát a választási törvény megalkotásához az általános választói jog alapján. Az önálló nemzeti bank felállítására tekintetben pedig változatlanul ragaszkodik a párt eddig elfoglalt álláspontjához és párthatározataihoz, ennél fogva kívánja, hogy az új kormány haladéktalanul tegye meg az önálló bank felállításához szükséges előkészületeket.“ (Eljenzés és taps balról.)

Mint hogy pedig a parlamenten kívüli kísérletek veszedelmeivel szemben elsősorban ennek a pártnak, mint a Ház mostani többségének kötelessége a parlamentárizmus jogát és törvényeit megvédelmezni...

Rakovszky István: Az nem áll! Minden pártnak kötelessége. (Zaj. Elnök cseppet. Halljuk!)

Bakonyi Samu: Természetesen mindenkinek joga és kötelessége, de méltóztatás nekem megengedni, hogy ennek a kötelességnek teljesítésében ennek a pártnak kell előljárnia, mely hagyományos elveihez képest programjában mindig az alkotmányosságot és parlamentárizmust védelmezte, most pedig számszerű többségben is van e házban. (Helyeslés.)

Ezért kérem a t. Házat, hogy méltóztatásuk elfogadni a következő határozati javaslatot, amelyet, ismétlem, a függetlenségi és 48-as párt megbízásából van szerencsém benyújtani. (Olvassa):

„Határozati javaslat. A Ház tudomásul veszi a kormány megalakulásának bejelentését, avval a kívánsággal, hogy a válság alkotmányosan, a többségi elv tekintetbevételével oldassék meg az ősszel.“

T. Ház! E helyzetben és e kérdésben ne legyen semmi homály. — A mi célunk tiszta, a mi utunk egyenes, úgy, hogy ha ingadozás nélkül haladunk rajta előre, győzni fogunk s a gazdasági lekötöttségéből felszabadult nemzet boldogulása jutalmazza meg csüggedetlen akaraterőnköt.

Ugy érzem t. Ház, hogy ezeket kellett itt ma ebben a helyzetben elmondanunk; ezt kívánja tőlünk a mi politikai korrektségünk, ezzel tartozunk pártunk történeti hivatásának és ezzel tartozunk annak, ami a mi lelkiismeretünknek drágább: a függetlenségi eszme jövődjének. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps a baloldalon. A szónokot számosan üdvözlök.)

Az új véderőtörvény előkészítése.

A politikai helyzet.

Budapest, július 13.

A képviselőház negyedfél hónapra ismét elnapolta magát, miután előzőleg tudomásul vette az ideiglenesen átmenetileg újra kinevezett kormány létezését, de egyszersmind kimondta, hogy ősszel csak olyan kormányt fog elismerni, amely a többségi elv alapján születik meg. Ezzel tehát vagy három hónapra beállt a szélcsend a politikába, legalább a nyilvánosság előtt. A képviselők elszéledtek, ki fürdőbe ment, ki a kerületében tapasztalja a néphangulatot, de ott, azokban a titkos konyhákban, ahol tulajdonképpen főzik a nagy politikát, nem szünetel a munka. A kibontakozás legkülönbözőbb terveit kovácsolják min-

denfelé, külön-külön is, együttműködve is.

A mostani kormány tagjai, ha most szét is mennek, hogy a különböző fürdőhelyeken pihenjék ki fáradalmaikat, állandóan érintkezésben maradnak és minden erejüket megfeszítve azon vannak, hogy a válság megoldásának megfelelő módját találjuk.

Bécsben remélik, hogy a fuzió, amelyet már tavaly nyáron szerettek volna nyélbe ütni, meg fog történni. Erre mutat az a körülmény is, hogy a hadvezetőség a legkomolyabb előkészületeket teszi a katonai kérdések végleges rendezésére. Németország, nevezetesen II. Vilmos császár, ugyanis már igen türelmetlenül sürgeti, hogy a monarchia hadereje reformáltassék és továbbá hogy különösen a létszáma felemeltessek s ennek a folytonos sürgetésnek az eredménye, hogy a katonai kérdéseket megoldani kívánják. A bécsi közös hadügyminisztériumban ugyanis — mint igen kitűnően értesült bécsi forrásból jelentik — már három hét óta igen beható tanácskozás folyik az új véderő törvénytervezete fölött. Ezek a tanácskozások, amelyek Hoffmann Hugó altábornagy és osztályfőnök elnököl, kifejezetten abból a célból folytatnak, hogy az ősszel a magyar válság kibontakozási tervének egyik főpontja a katonai kérdések végleges megoldása legyen. Ezért kell szigorúan megkülönböztetni ezeket a tanácskozásokat azoktól, amelyek megismétlődnek és csak akadémi-kusan foglalkoznak a tiz esztendő óta kész új véderőtörvény-tervezetnek a legujabban fölmerült kiválmakhoz való számításával. Most ugyanis nemcsak arról van szó, hogy figyelembe vegyék azokat a múlt évi tanácskozások óta felhangzott újabb kívánságokat, amelyek szorosán a véderőtörvény-reformjára vonatkoznak, hanem a mostani tanácskozásoknak ezenkívül az is a céljuk, sőt talán ez a legfontosabb, hogy előkészítsék mindazokat az újításokat, amelyek behozatalát megengedik a hadseregbe, de amelyek nem valósíthatók meg a véderőtörvény keretében, hanem amelyek életbeléptetésére vagy külön törvényhozási intézkedések, vagy legfőbb haduri rendeletek szükségesek.

Bécsben azonban igen nagy tévedésben vannak, ha azt hiszik, hogy a függetlenségi párt elhagyja majd elveit és programját holmi olyan nemzeti engedményekért, amelyek a bécsi közös hadügyminisztériumban nagy kegyesen jóváhagynak.

Ilyen alapon nem lesz se fuzió, se kibontakozás.

A „Debreczen“ szerkesztősége és kiadóhivatala Degenfeld-tér 2. sz.

A VÁRMEGYÉBŐL.

A nánási bizottsági tagválasztások ügye.

A vármegyei igazoló választmány ülése.

A vármegye igazoló választmánya ma délelőtt tartotta meg ülését, melyen Rásó Gyula kir. tanácsos elnököl. Jelen voltak: Czeglédy Mihály, Nábráczky Béla, Péntes Sándor, Fischbein Ignác, Kiss József, Orosz Sándor.

Az igazoló választmány a Hajdunánáson június hó 13-án megtartott bizottsági tagválasztásokkal foglalkozott. Mint ismeretes, a nánási választásokat a közigazgatási bíróság megsemmisítette s így új választásokat kellett elrendelni.

A múlt havi választás ellen egy felebezést adtak be. És pedig Ötvös József kifogásolta az I. kerület egyik mandatáriusát, R. Sebestyén Miklós rendőralkapitány személyét, aki a debreczeni törvényszék által jogerősen el volt ítélve. Az igazoló választmány rövid vita után R. Sebestyén Miklós alkapitány választását megsemmisítette, mert be van igazolva, hogy R. Sebestyén Miklós nyereségvágyból elkövetett vétség miatt ítéltetett el. Ez pedig olyan ok a törvény szerint, amely bizottsági tagság viselésére képtelenné teszi az embert.

Mielőtt azonban ezt a határozatot meghozta volna az igazoló választmány, érdeklődött, hogy mennyiben igaz az, amit Ötvös Mihály felebezésében felhoz. Mikor ugyanis R. Sebestyén Miklós rendőralkapitány választották meg, ugyanezen okot hozták fel a felebezők. A vármegye közgyűlése akkor kvázi rehabilitálta R. Sebestyén Miklós, mert kimondotta, hogy a jogerős bírói ítélet öt politikai jogának felfüggesztésével és hivatalvesztéssel sújtja. Így az alkapitányvá váló megválasztását a vármegye közgyűlése helybenhagyta. A felebező fél azonban ezt a határozatot tovább vitte a közigazgatási bírósághoz, ahol az ügy most is van. Az igazoló választmány eltekintve attól, hogy R. Sebestyén Miklós felett a társadalom megbánást tanúsított s egyházi tanácsaggá is megválasztották, mégis a törvény 23. szakasza alapján bizottsági tagságát megsemmisítette.

Ezután az igazoló bizottsági tagoknak mondotta ki az igazoló választmány Magyar Gábor, Vitéz Józsefet, dr. Berencsi Jánost, Brassay Károlyt, Ötvös Mihályt, Vad Imrét, Péntes Lászlót, Draviczky Imrét, Kántor Miklóst, Péntes Miklóst, Csóhán Andrást, Hegedűs Gézárt és Radó Józsefet. R. Sebestyén Miklós helyét új választás útján fogják betölteni.

Irodalom, művészet.

Az új zenekonzervatorium évkönyve.

Már többször méltattuk azt a nagyjelentőségű kulturális vállalkozást, mellyel P. Nagy Zoltán államilag képesített okleveles zene-tanár gazdagította városunkat. Most abból az alkalomból emlékezünk ismét meg a példásan vezetett zeneiskoláról, hogy az első évi értesítő megjelent.

Örömmel látjuk az adatok között, hogy a 9 tagból álló felügyelő bizottságban és a tanárkarban olyan kiváló egyéniségek foglalnak helyet, hogy ha eltekintünk is a vezető képességeitől, akkor is biztosítva látjuk az intézet jövőjét. A zenekonzervatorium és kir. zeneakadémia előkészítő tanfolyam tanárkara következőképen alakult a jövő tanévre: Zongora tanszak: Halácsi Margit okl. zenetanár, P. Nagy Zoltán okl. zenetanár, hegedű: Lang Zsigmond művészi oklevéllel bíró hegedűta-

nár. Ének, elmélet, összhangzattan: Kerner József hírneves zeneszerző, bécsi konzervatoriumi okl. bíró tanár. Felügyelő Darvass Sándorné.

A múlt tanévben egyetlen zongoratan-szakon 77 tanítvány volt. Az intézet tanítványai közül Alföldy Béla nagy sikerrel vizsgázott a kir. zeneakadémián és meg is szerezte a közép isk. énektanári képesítést. Nyilvános hangversenyen Boross Anna, S. Szabó Emma és Harsányi Jolán szerepeltek. Három vizsgálati hangversenyen az intézet 77 tanítványa közül 48-an léptek fel.

A tanév szept. 8-án kezdődött s június 21-én záratott be. A teljes tananyag után a jövő évi tájékoztatót találjuk. A tandíj oly csekély, hogy azt mindenki megbirja; az alsó osztályokban 8, felsőbbekben 10 korona, a kiművelési és akadémiai osztályokban 12 korona havonként. E tandíjban melléktanszakok díjai is benne vannak.

A múlt évi növendékek név- és osztályjegyzéke zárja be az értesítő adatait. A jövő, szeptember hóban kezdődő tanévre a beiratkozások az ének, zongora és hegedű tanszakokra augusztus hó 28-án kezdődnek a zeneiskola hatalmas termekkel rendelkező új helyiségében, Piac-utca 26-ik sz. a. az utcai emeleti lakosztályban.

( ) Vallomások órája. Szathmáry Zoltán ily című novelláskönyve igen előkelő kiállításban megjelent a debreczeni könyvpiacra. A 10 novellát tartalmazó könyvre még visszatérünk. Ez alkalommal csak a szerző következő sorait adjuk itt közre:

A közönséghez. Vallomások órája című novella könyvem a mai napon elhagyta a sajtót. A könyv füzött példányainak expedálását a mai napon megkezdem. A diszkotésű példányok azonban csak a hét szombatján kerülnek ki Dávidházy Kálmán és Társa könyvkötészetéből, mely országos hírű műintézet eme produktumai is, — mint általában feltűnést fognak kelteni. Még egyszer kérem mindazokat, akik gyűjtőívet kaptak, hogy azokat hozzám az esetben is beküldeni sziveskedjenek, ha a t. Cimen kívül más nem is rendelte meg a könyvet. A könyv füzött példánya 2 korona, diszkotésben 4 korona. Kapható a könyvkereskedésekben is. Tisztelettel, Szathmáry Zoltán.

A király gyengélkedik.

Ezért halasztotta el ischli utazását.

Budapest, július 13.

Kerülő uton érkezik hozzánk a hír, hogy a király elutazásának elhalasztása nem politikai okokból történt, hanem az okok oly magántermészetűek, amelyek az egész országot a legnagyobb mértékben érdeklék.

Az utazás elhalasztásának az az oka, hogy a király gyengélkedik. Dr. Kerzel udvari orvos semmi szín alatt nem akart beleegyezni abba, hogy a király most utazzék el. Annál kevésbé akart ebbe beleegyezni, mert Ischlben most igen zord idő van. Az egész Salzkammergutban különben szörnyű esőzések vannak az egész nyáron. Az újságokban nem jelent meg semmi ezekről a salzkammerguti esőzésekről, nehogy a publikumot elriasszák. S azt, hogy a király ischli útjának elhalasztása összefüggésben van az ischli rossz időjárással, éppenséggel titokban tartják, mert azok is elmenekülnek onnan, akik ott vannak.

FIGYELEM!

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata munka felvételi irodáját Kossuth-és Városház-utca sarkára helyezte át.

Nem akarják, hogy azok se utazzanak oda, akiknek szándékuk volt a nyarat ott tölteni. A király előtt azonban nem lehetett és nem is volt szabad a dolgot titokban tartani s miután az uralkodó amugy is gyengélkedik, dr. Kerzel külön jelentést tétetett magának arról, hogy ott milyen az időjárás? Azt sem akarták nyilvánosságra hozni, hogy a király gyöngélkedik, mert nem akarták befolyásolni a tőzsdéken az árfolyamokat és nem akarták nyugtalanságba ejteni a népeket.

Egyelőre muló természetűnek mondják a király baját és inkább indiszpozícióknak, mint gyöngélkedésnek mondják. Mindamellett nem akarják kitenni a királyt ilyen állapotban sem az utazással járó fáradalmaknak, sem pedig és különösen nem az ischli zord időjárásnak. A király addig nem utazik el Ischlbe, amíg megbízható jelentés nem érkezik arról, hogy az idő ott teljesen megenyhült. Van ugyan olyan híradás, hogy a király holnap reggel mégis elutazik Ischlbe, azonban valószínű, hogy ezt a hírt is megcáfolják s újból kitalálnak valamit az elhalasztás indoklására.

Jönnek az amerikai milliok.

A braganzai herceg és egy amerikai milliárdos leány eljegyzése.

A nagypénzü Amerika leányai egymásután vándorolnak át Európába, és a maguk friss, szüz millióival kissé felüditik az itteni zülött pénzügyi viszonyokat.

Előbb Vanderbilt Gladys hajózott át Széchényi László karján Magyarországra, azután az abruzzói herceg is kedvet kapott, hogy egy kis messailance-re lépjen a nagyhozományu Miss Elkinssel, de ez a nászterv kudarcra végződött.

Végre azonban mégis csak sikerült a rozzant Európának, hogy egy bájos és dúspénzü amerikai misszet meghódítson, mert mint tudósítónk Newyorkból táviratozza, Don Miguel braganzai herceg, a portugáliai trónkövetelő fia eljegyezte Stuart Anitát, a legdusabb hozományu amerikai leányt. A braganzai herceg 30 éves.

Az eljegyzés Londonban volt az osztrák-magyar nagykövetségen, Mensdorf-Pouilly gróf nagykövet ebédjén s annyira váratlanul jött, hogy még a herceg barátait és rokonait is meglepte. Don Miguel braganzai herceg kastélyában megerősítik az eljegyzés híreit.

Ebből a tudósításból még csak az hiányzik, hogy az új jegyespár nagyon boldog. A fess braganzai herceg — ha nem tévedünk — nyilván boldogabb mint a menyasszonya. Most a házasság előtt még csak a boldogságban uszik. A házasság után azonban pénzben is fog uszni. És ez jó.

Nyilatkozat.

Mint a „Debrecezen“ kiadóhivatalának jelenlegi főnöke, felkérem azon t. kereskedő s iparos urakat és egyáltalán a nagyérdemű közönséget, hogy hirdetés és egyéb célokra a kiadásunkban megjelenő lapot továbbra is igénybe venni sziveskedjenek és egyben felkérem, hogy sziveskedjenek velem közölni azokat az esetleges panaszokat, melyek a

kiadóhivatal eddigi vezetéséből felmerültek, hogy azokra nézve a megfelelő intézkedéseket megtehessem.

Debrecezen, 1909 július 14.

Kiváló tisztelettel
Csáthy Kálmán.

UJDONSÁGOK.

Becsapott debreczeniek.

Francia szélhámosság.

Egy szélhámos francia cég ugynevezett hógolyókkal szórja tele Debrecezt, mely szelvényekért kezdve a selyem alszoknyától a toronyóráig mindenfélét ígér „potom“ néhány frankért.

A szélhámos francia cégnek Debrecezenben is sokan lépre mentek s elküldték a pénzt, de az értéktárgyat ugyancsak várhatják az illetők.

A család úgy látszik, hogy az egész országra kiterjed, mert a legtöbb városban már intézkedett a rendőrség, hogy a közönség a becsapásoktól megóvassék. Így a szabadkai rendőrfőkapitány az 1909. évben kelt 70,055. sz. miniszteri rendelet alapján, mely ezekről a szélhámosságokról intézkedik, a rendőrbiztosokkal tudomására hozza a közönségnek, hogy ezeket a „hógolyó“-szelvényeket terjeszteni tilos és aki a tilalmat áthágja, szigoruan megbünteti.

A rendőrfőkapitány ezenkívül intézkedett, hogy a család párisi cégtől érkező leveleket a posta szolgáltassa be a hivatalába s ha netán szelvénnel teli utánvételes levelek érkeznek: a postahivatal értesítse erről a rendőrséget, mely a küldeményeket lefoglalja.

Vajjon nem volna-e helyes és célszerű, ha a debreczeni rendőrség is hasonló intézkedéseket tenne a párisi szélhámos cég üzelméi megakadályozására?

— A „Debrecezen“ szerkesztősége és kiadóhivatala a mai naptól kezdve a gróf Dégenfeld-tér 2. szám alatt van, ahova úgy a lap szelleme, mint anyagi részét illető megkeresések intézendők. Telefon-szám 412.

— Kossuth szobor-bizottsági ülés.

Meghívás a debreczeni Kossuth-szobor bizottság 1909. évi július hó 17-én, szombaton délelőtt 10 órakor a városház kistanács termében tartandó ülésére. Kovács József polgármester.

— **Közjegyző ur, jelentkezék!** Az ember azt hinné, hogy a közjegyzői állások után csak úgy török magukat az aspiránsok. Ezt a hitet alaposan megingathatja a hivatalos lap mai számában megjelent ez a hirdetés: 16,933. Hirdetés. 6011—1909. A zilahi királyi törvényszék közhírré teszi, hogy a szilágycsehi kir. közjegyzői állásra kinevezett Bogdán Lajos közjegyzői állását 1909. évi július hó 5. napján foglalja el. Zilahon, 1909. évi július hó 2. A zilahi kir. törvényszék. Bogdán Lajos közjegyzőt tehát kurentálni kell, hogy kegyeskedjék elfoglalni zsiros hivatalát. Ennél csak az a különösebb, hogy ma, vagyis július 13-án hívják föl Bogdán Lajost arra, hogy július 5-én foglalja el a hivatalát.

— **Elkobozott egészségtelen élelmiszerek.** Ma délelőtt a piacokon a rendőrség váratlan piacvizsgálatot tartott, melynek az eredménye az lett, hogy nagyon sok hamisított és az egészségre ártalmas élelmiszert koboztak el. Így a többek között G. B. halkereskedőnél romlott halakat talált a rendőrség. G. B. úgy akart a romlott halakon tudni, hogy minden egyes hal koponyáját piros tentával megfestette. Ez pedig arra való volt,

hogy a vásárlók, kik rendszeren úgy győződnek meg a hal frissességéről, hogy a kopolyut nézik, mely, ha piros színben játszik, akkor a hal friss. Am a rendőr orvos észrevette ezt a manipulációt és a halakat elkoboztatta. S. István hentesnél romlott husneműket talált a vizsgálat, míg S. Jakab tejárustól rozsdás és piszkos kimérő edényeket, R. József mészárszékéből pedig pontatlan mérlegeket kobozott el a rendőrség. Az illetők ellen szigorú eljárás indult meg.

— **Picadori, a bikaölő,** Göndör Aurél egyik kitűnő sláger kupléja, mely esténként viharos kacajra fakasztja az Arany Bika Mulató előkelő családi közönségét. Sajnos, nem sokáig gyönyörködhetünk az ő sokoldalú művészetében és kifogyhatatlan humorában. Holnap, csütörtökön utoljára játszik már városunkban. Vele együtt bucsuzik az egész elsőrangú társulat: The 8 See-Saw-Girls, e csodás angol táncsoport, The Thaidas amerikai excentrikusok, kiknek hihetetlen ügyességét még sokáig fogja közönségünk emlegetni, Sisters Darlington, e bájos angol duett, Sáfány Vilmos, a budapesti Király színház tagja, La belle Merode, valamint a mulató többi kiváló starja. E hó 16-ra, péntekre, az agilis igazgatóság teljesen új műsort állított össze.

— **P. Nagy Zoltán** igazgatósága alatt álló zenekonzervatórium és orsz. zeneakadémiára előkészítő tanfolyam Hatvan-utca 7-ik szám alól Piac-utca 26. szám emeleti lakosztályába helyeztetett át.

— **A kocsis szerencsétlensége.** Tegnap Papp Imre 22 éves kocsis epileptikus rohamai miatt beszállították a közokórházba. A szegény ember szerencsétlenségnek esett áldozatul. Pár nappal ezelőtt ugyanis Papp Imre lebukott a óról. A fiatal legény a fejére esett s ennek következtében elméje megzavarodott. Rettenetes napokat szenvedett át. Irtózatossá fejfájásai, rohamai voltak, amelyeket nem tudtak csillapítani. A baleset óta alig aludt egy pár órát. Folytonosan járkált, tépte a haját, tördelte a kezeit. Borzasztó volt látni, hogy mennyire kínlódik és nem lehetett rajta segíteni. Tegnap a délutáni órákban oly nagy erővel tört ki rajta az iszonyu betegség, hogy dühöngeni kezdett. Hoz ártatózói ekkor bevitették a közokórházba.

— **A házi békesség.** Fekete Imre timármester ma feljelentést tett a rendőrségen súlyos testisértés miatt Pető József és neje ellen, kikkel egy házban laknak a Booskai-tér 2 sz. alatt. Fekete Imre valami miatt összetűzött Petőnével, aki férjével együtt erre vasdarabokkal és botokkal annyira összeverte Feketét, hogy ez három héttig gyógyuló sérülést szenvedett. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **P. Nagy Zoltán** igazgatása alatt álló zenekonzervatórium és orsz. magy. kir. zeneakadémiai előkészítő tanfolyam tanárkara jelentékeny nevű művésztanárral gyarapodott. Az új tanerő Láng Zsigmond okleveles művész, ki az újpesti conservatoriumnak évekig kiváló hegedűtanára volt. A jeles hegedűművész mint előadó virtuoz és mint a budapesti filharmonikus társaság tagja tette nevét ismertté. A hatalmas arányokban fejlődő iskola egyik erőteljes oszlopa lesz a tapasztalt pedagógus. Az iskolai értesítő ma hagyta el a sajtót; ismertetésére holnap számunkban visszatérünk.

— **Betörés a fűszerüzletben.** Nóti Lajos Bethlen-utca 76. szám alatti fűszerkereskedésében az elmúlt éjjel betörők jártak. Ismeretlen tettesek felfeszítették az utca felőli ablak vastábláit és a kirakatkából öt üveg konyakot, három üveg rumot és sok más árucikket elloptak. A károsult kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, mely megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Horváth Irén ref. 2 hónapos, Jónás Mihályné ref. 60 éves, Oláh Ferenc ref. 35 éves, Kovács József ref. 11 éves, Csimezosics Róza r. kath. 1 hónapos.

— **Az osztálysorsjáték** mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10,000 koronát nyert: 104859.
5000 koronát nyert: 18339.
3000 koronát nyert: 100833.
2000 koronát nyertek: 18064 77567.
1000 koronát nyertek: 24836 78880 80638 91127.
500 koronát nyertek: 2856 11818 14846 16570 18156 19589 21583 22183 24826 27664 29883 35575 52668 52861 66409 72878.

A többi kihuzott számok 150 koronát nyertek.

— **Szülők és tanulóifjúság szives figyelmébe.** A közelgő nagy szüniidőre ajánlja 10,000 kötetből álló magyar és német kölesönkönyvtárát Csáthy Ferenc könyvkereskedő, II., Egyház-tér 2. sz. Kölesönkönyvtár-jegyzék ingyen. Telefon 296. sz.

— **Csemege akác méz.** 84° cukor tartalommal Váray József kereskedésében Piac-utca, városi új bérház.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

SZINHÁZ.

Irmai vigestélyei. Szombaton és vasárnap este folyt le az „Angol Királynő” udvartartásában az Irmái Béla által rendezett „Vig Estély”-ek második része. Bájos művésznők és tehetséges művészek gyönyörködtek válogatott programmszámaikkal a diszes közönséget, melynek mindkét este kellemes szórakozásban volt része.

Az esték favoritja Kápolnai Irén volt, akinek országosan ismert ének- és tánművészete magával ragadta a hallgató- és nézőközönséget. Többször kihívta a lelkes közönség tapsa a művésznőt a lámpák elé s ő mindig új és új oldalát mutatta be művészetének.

Mártonfalvy Györgyné éneke mint mindig, úgy most is nagy hatást aratott. Szép hangja teljesen érvényesült s magas technikája megbirkózott a nehéz áriákkal.

Sándor Ilonka és Balázs Zsazsa a két fiatal művésznő kedves dolgokat adott elő. Sándornak kedves, behizelgő hangja tűnt fel, Balásznak monológja aratott hatást. Nagy jövő áll az ifjú művésznők előtt.

Kemény énekszámai nagyon tetszetek s velük több tapsot aratott a művész.

Az esték folyamán legtöbbet dolgozott a kedves conferenciar: Szentirmay Béla s a művész karnagy: Mártonfalvy György. Szentirmay ötletei állandó derűtséget keltettek s szellemessége folyton kacajra készítette a közönséget. Egész lénye csupa humort és szellemességet árukt el. Kuplékat is adott elő nagy tetszés mellett. Mártonfalvy György pedig az előadás alatt zongorán kísérte a szereplőket s nagy művészetét csillogtatta a megnyitó előadásával s a szünetek alatt.

Kedélyes két este volt, sivar világunkban kedves emlékként fog végighuzódni a művésznők és művészek kedves csoportja, akik igazán csak azért születtek, hogy embertársaik szívét, lelkét művészetükkel felvidámsítsák. F. r.

* **Szintársulatunk Máramarosszigeten.** Nem sokáig élvezhetik már szintársulatunk tagjai a nyári

szüniidőt. Pár hét múlva ugyanis megkezdődik a máramarosszigeti szezon. A megnyitó előadás július hó 31-ikén lesz, amikor is Zecher „Hódító keringő” című operettje fog színpadra kerülni, amely tudvalevőleg a debreceni évadnak utolsó ének-ujdonsága volt.

Mi az ujság.

Érdekesebb esetek mindenfelől.

Vihar és jégeső.

Aradról táviratozzák: Az aradi járásban vihar vonult át, miközben galambtojás nagyságu jégeső esett. A jégeső a gyorsvovat ablakait Radna és Arad között bezúzta. A vihar a buzában kárt okozott.

A trónörökös Szinájában.

Bukarestből jelentik: Az itteni „Independance Roumaine” Ferencz Ferdinánd trónörökösnek és feleségének szinajai látogatását rendkívül szives szavakkal köszönti. Minden alkalom, írja a lap, amely a Habsburg és a román dínasztia között való kitünő viszonyra vall és amely a két udvar és országaik barátságát még szorosabbra fűzi, mireánk nézve szerencsés esemény. Az osztrák-magyar trónörökös látogatását egész Románia a legnagyobb örömmel üdvözli. Ebben új bizonyítékát látja mindenki annak a jelentőségnek, amelyet a királyság Károly király negyvenhárom éves uralkodása alatt elért. Romániának királya vezetésével követett bölcs és méltányos politikája valamennyi európai hatalom bizalmát megszerezte az országnak és a német s az osztrák-magyar trónörökös látogatása, akik a két leginkább békefentartó konzervatív hatalmat képviselik, nyomatékosan hirdetik azt az értéket, amit országaik számára Romániának megtartása jelent. Ausztria-Magyarországnak tiszteletreméltó uralkodója, ki hosszú uralkodásának minden megpróbáltatása között is meg tudott állani, nagy feladatait valóban hősiesség kitarással látta el. A román nép méltányolni tudja azt a rendkívüli értéket, amelyet a trónörökös látogatásában nyilvánuló barátságban bizonyosága nyújt s amely egyuttal hódolás a mi uralkodónk előtt annak hetven éves születésnapja alkalmából és a két állam politikai és gazdasági viszonyainak további munkálását és kiterjesztését helyezi kilátásba. — Másik cikkében Ferencz Ferdinánd trónörökösnek személyiségével foglalkozik a lap s eddigi szerepét nagyon elismerő szavakkal méltatta.

A Rothschild család gyászja.

Bécsből táviratozzák nekünk: Rothschild Albert báró legfiatalabb fia Rothschild Oszkár ma itt 21 éves korában meghalt.

Borzalmas szerencsétlenség.

Zomborból jelentik: Beretics Julia 5 éves zombori leánykát a Zomborról Bajára menő vonat elgázolta. Szülei a töltés közelében arattak és nem vették észre, hogy gyermekük a robogó vonat elé szaladt.

Egy turistahajó veszedelme.

Krisztiániából táviratozzák: Az „Oláf Ireg” nevű turistahajó, amelyen ötven utas igyekezett az Északi Sark felé, a nagy ködben sziklához ütdődött. A hajó már-már elsüllyedt, amikor a „Merkur” nevű gőzös még idejekorán megmentette az összes utasokat. Közöttük volt Brandes György, a híres esztétikus is.

A sajó titka.

Miskolezről jelentik: Szentpéter községben a Sajóból kifogták Kovács János gaz-

dálkodó feleségének hulláját. A holttest körülbelül egy hét óta volt a vízben és fején mély seb látható. Kovács már régebb óta vizsályban élt feleségével. Két fiuk Amerikában van és az egyik fiut anyja e miatt Amerikából haza is hívta, ki kibékítette szüleit és azután visszament Amerikába. A holttest jobb kezében göresösen összeszorított fagalyat találtak. A csendőrség erélyesen nyomoz.

Nikita fejedelem jubileuma.

Czetinjéből jelentik: A jövő évben lesz ötven éve, hogy Nikita fejedelem, nagybátyjának Daniló fejedelemnek meggyilkolása után, a montenegrói trónra lépett. Montenegró nagy ünnepséggel készül megülni az ötvenéves uralkodói jubileumot, melyen az olasz királyi pár személyesen fog részt venni. Az orosz cár két nagybátyával, Nikita fejedelem vejeivel fogja magát képviseltetni. Péter szerb király valószínűleg Sándor trónörökösöt küldi nagyatyjának jubileumára. A montenegrói kormány tervbe vette, hogy ez alkalommal Montenegrót királysággá fogják proklamálni.

TÁVIRATOK.

Hoffman Hugó — honvédelmi miniszter.

Budapest, július 12. Bécsi jelentések szerint a tábornoki karban legközelebb nagy változások lesznek. Ezek közül legérdekesebb az, hogy Hoffmann Hugó altábornagy állítólag már közelezen honvédelmi miniszter lesz. Jekkelfalussy, ki már régen megunt a miniszterkedést, megválna állásától.

Miniszterek nyaralása.

Budapest, július 13. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma reggel Budapestről hosszabb tartózkodásra tiszadobi birtokára utazott, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter pedig Soltról visszaérkezett Budapestre.

A bukaresti zászlósértés.

Bukarest, július 13. Illetékes helyen megcáfolják az osztrák és magyar zászlók megsértéséről szóló híreket. Azt beismerik, hogy a román diákok meg akarták kísérelni a magyar nemzeti zászlók letéptését, de sikertelenül. Ezzel szemben más oldalról azt jelentik, hogy a diákok még két osztrák zászlót is letéptek. A román távirati ügynökség hivatalos cáfolatában azt hangoztatja, hogy a Ferdinánd trónörökös fogadtatásánál semmiféle incidens nem történt, sőt a nép mindenütt élénk ovációval fogadta a magas vendéget.

A duna áradása.

München, jul. 12. Az eső mindenütt megszűnt, a Duna folyton árad, de árvízveszélytől tartani nem kell.

Ahol leszállítják az adót.

Washington, jul. 12. A fehérházban tartott tanácskozáson elhatározták, hogy a kereskedelmi társaságok tiszta bevételeire javaslatba hozott adókat 2 százalékról 1 százalékra szállítják le.

FIGYELEM!

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata munka felvételi irodáját Kossuth-és Városház-utca sarkára helyezte át.

Egy millió bányász sztrájkja.

Stockholm, július 13. Svédországban egy millió bányász sztrájkol. A sztrájk oka az, hogy a munkások nyolc órai munkaidőt követeltek. Ezt meg is adták a munkaadók, de egyúttal a béreket leszállították. Erre kitört minden bányában a sztrájk.

Véres harcok Teheránban.

London, jul. 13. Teheránból jelentik, hogy reggel öt órakor a nacionalisták három kapun át benyomultak a városba. Jelenleg heves harcok folynak az utcákon. A kizárók megszállva tartják a főteret. Minden pillanatban várják, hogy a sah valamelyik idegen követségre menekül.

Berlin, jul. 13. A Vos Ztg. jelentí Pétervárról: A Teheránba küldött orosz hadosztály 4 és fél szotnya kozákból 115 tiszttel, egy útegből egy 1100 emberből és 20 tisztből álló lövész zászlóaljából áll.

A robbanás halottja.

Nápoly, jul. 14. A múlt éjjel az Észak-Carolina amerikai páncélos cirkálón kazánrobbanás volt. Egy tiszt meghalt. Az amerikai és olasz hajók gyászlobogót tűztek ki.

Felesége után a halálba.

Selmeczbánya, július 13. Kontra Béla tisztartó egy itteni szállóban agyonlőtte magát. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy meghalt neje utáni bánat üzte a halálba.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 13.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. — Kedvező irányzat mellett 700 méterházsa került forgalomba tartott áron. — Egyéb gabonaneműek szilárdul tartottak. Idő: hűvös és szeles.

Buza októberre	13.73—74
Buza áprilisra	10.00—01
Rozs októberre	10.04—05
Zab októberre	7.62—63
Tengeri júliusra	7.80—81
Tengeri augusztusra	—
Tengeri májusra	7.91—92
Repece augusztusra	14.20—30

Szerkesztői üzenetek.

M. Budapest. A kilátásba helyezett küldeményt előre is köszönjük. Érdeklődéssel várjuk.

Zs. Igaza van! Manap jó reklám arannyal is felér.

N. F. T-földvár. Mások is szívesen közöljük hangulatos falusi leveleit.

Dr. B. G. Nánás. Köszönet a fáradozásodért. Megérkezett a küldemény.

Dr. Elek Dezső

ügyvédi irodáját

Széchenyi-u. 23. sz. alatt

megnyitotta.

3270—4870. 1909. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa, a városi rendőrség, hajdulegénység, tisztiszolgák és az összes szolgaszemélyzet egyenruházatának szállítására versenytárgyalást hirdet.

Az elkészítendő egyenruhák és egyenruházati cikkek Debreczenbe, a városházához szállítandók.

Készítendő és szállítandók diszegyenruhák, téli- és nyári egyenruhák, bekötők, csizmák, cipők, esakók, kalapok, sapkák, keztyűk. A szállítandó egyenruhák és cikkek mennyisége részletesen és egyenként a szállítási föltételekben van felsorolva és kitüntetve.

Külön adandó be ajánlat a ruhákra és egyenruházati cikkekre és külön a csizmákra és cipőkre.

A szállítás 6 évre, t. i. az 1909., 1910., 1911., 1912., 1913. és 1914. évekre biztosított. A szállítás részletesebb határideje a vállalati föltételekben van megállapítva.

A ruhák szállításával együtt ajánlat teendő a ruháknak időközben szükségessé válható átalakítására és javítására is.

Csakis szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlen, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. Az ajánlatba világosan kiteendő, hogy ajánlattevők a szállítási föltételeket ismerik szokat magukra nézve kötelezőknek tartják.

A borítékok következő felirással látandók el: Ajánlat Debreczen sz. kir. város rendőrsége és szolgaszemélyzete részére szükséges egyenruhák és egyenruházati cikkek (csizmák és cipők) szállítására.

Az ajánlatok Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalánál a f. 1909 július hó 26. napjának délutáni 5 órájáig adandók be. Később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénzül az ajánlat szerinti összértéknek 5%-a teendő le jelen hirdetés számára hivatkozással — a f. 1909. év július hó 26. napjának déli 12 óráig a városi házipénztárnál. — A letétjegy az ajánlathoz mellékelendő.

Az ajánlatok a f. 1909. év július hó 27-én délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében fognak felbontatni, ahol is ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

A szállítási föltételek, minták és az ajánlati lap f. 1909. év július hó 12-ik napjától hétköznapokon délelőtt 8—1 óráig a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők, esetleg darabonként 1 koronáért megszerezhetők. Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, kik ajánlataik benyújtásakor Debreczen szab. kir. várossal üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállításképeségüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepítésére tartoznak.

A városi tanács fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlati árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1909. július 8-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

Nyári idényre

olcsó árakon ajánl

Angol Jefirt, francia Batiztot, fehér és színes ruhavásznat

mosó és gyapju Dalaint borduros mosó árut hazai gyártmányu **fehéreneműeket**, katonokat férfi és női keztyűket és harisnyákat, Siffon vászon és asztalneműket nyári takarót és paplanokat.

Napernyők minden árban.

SZÉPE LAJOS

női divatüzlete DEBRECEN, Kossuth-utca 6. sz.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

MOLLITERGIN,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszínbén játszó fehérségét. Megszünteti a kézvörösséget. Az eldurvult, kirepedezett és szélkifújta arcot vagy kezét a leg-
rövidebb idő alatt fehérré és puhává teszi! Poudert alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos. Mint bőrápoló szer páratlan. Teljesen fémmentes és ártalmatlan. Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. — Készítő helye s főraktára

MIHALOVITS JENŐ
gyógyszertára a „KIGYÓ“-hoz
Debreczen, Főplac 31. sz. alatt,
a városházzal szemben.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban, gr.
Dégenfeld-tér 2. szám alatt.

A cséplés kezdetén

ajánlok: gépolajzókat, tömitéseket,

I. rendű gépsziját.

buzaminóság mérő és egyéb mér-
legeket, általában minden gépészeti
cikket

Sesztina Lajos

vaskereskedése DEBRECEN
Piac-utca 23. szám alatt.

Szőlőtulajdonosok gyári árban szerezhetik meg a legjobb rendszerű francia Gyöngyharmat és Győzőpermetezőt, továbbá a gumitömlőnek tartósabb s a permetezőhöz szükséges sárgaréz
:: esigatekeres tömlőt, egyedüli helyi elárusítónál ::

MÁTHÉI JÁNOS

vizvezetési, légszesz és épület bádigos-vállalatánál
Műhely és iroda: Debreczen, Darabos-utca 54.

Telephon 321—692.

Üzlet: Egyház-tér 5. sz. Nagytemplom mellett.

Felvállalja a legmodernebb fürdő berendezések elkészítését, angol
closetek csatornázását és minden e szakmába vágó épület és mű-
bádigos munkát jótállás mellett. Javítás jótállás mellett ingyen és
csak az anyag árát számítom fel. Állandóan nagy raktár. 29

Hol van a fogorvos? EGYHÁZ-TÉR 3.
~ SZÁM ALATT ~

Molnár Testvérek

gramafon és lemezujdonságok raktárában, hol mindenkit meg-
nevetet. Legújabb felvételek: GÖNDÖR AUREL, Atyai tanácsa,
Marcsa lánya esküvőjénél. RÓZSA LAJOS legújabb magyar nő-
tája Nem tud senki semmit rólam. Schlezák leghíresebb opera énekes.
Környei Béla pesti opera énekes legújabb felvétel. Tessék meggyőződni. 30

Alapított 1561.

Telefon: 270.

Debreczen szab. kir. város

KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

(Városházépület, Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb viv-
mányaival felszerelve, készít min-
denféle nyomtatványokat a leg-
egyszerűbbtől a legdiszesebbig,

:: jutányos ár mellett. ::

Meghívók, eljegyzési kártyák, üz-
leti nyomtatványok, körlevelek a
legizlésebben állíttatnak ki. Vi-
déki megrendeléseket gyorsan és

:: pontosan eszközöl. ::

Tartós betűrekből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyv-
kötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

Debreczen szab. kir. város polgármesterétől.

2630—1909. eln.

A földadó kataszter kiigazításáról és a földadó százalékanak megállapításáról szóló 1909. évi V. t.-c. végrehajtása iránt kiadott 19,090—1909. sz. pénzügyminiszteri utasítás 5. §-a értelmében felvett mivelési ág változások besorozásának a **Pacz és Bánk erdőségekben** megkezdésére Kuczka Emil kir. kataszteri biztos ur határidőül folyó évi július hó 17. napját tűzte ki. Erről a nevezett erdőségekben foglalt földrészek birtokosait azzal értesitem, hogy a felszólamlási jegyzékek a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1909 július 12.

Vecsey Imre,
főjegyző, polgármester helyettes.

Telefonok, villamos csengők,
villámhárítók berendezését, —
javítását szakszerűen és ju-
tányosan készít

Földvári L.

Kossuth-utca I. sz.

Telefon 168. szám.

Donogán és Somossy
Debreczen,
== Kistemplom-bazár. ==

Mosó kelme ujdonságok!!
Zefir, Batist, Ottomán-
vászon, Kreton, Voile
de laine
óriási raktára!!

APRÓ HIRDÉTESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fill.,
a 'egkisebb hirdetés 40 fillér.

Levelezés.

Vig özvegy, levelét hivatalos órák alatt átveheti.

Maga nagyon fiatal. Három levelét továbbítottuk, ha választ kapunk, tudatjuk.

Ajánlat.

Gramofon és lemezujdonságok raktára Molnár Testvéreknél Egyház-tér 3.

Legjobb francia rendszerű permetezőgépek nagy raktára Máthói Jánosnál, Egyház-tér 5 sz.

Mosókelme ujdonságok óriási raktára Donogán és Somossynál.

Egy üveg Mollitergin 1 kor. Mihalovits Jenő gyógyszerárában Főpiac 31.

Szépe Lajos uri-divat üzletében Kossuth-utca 6. napernyők minden árban.

Villanyvilágítási berendezések jutányosan Földvári L-nál készülnek, Kossuth-u. 1.

Egy butorozott szoba azonnal kiadó. Értekezhetni lapunk szerkesztőségében.

A halápi erdőség körül 5 holdas lucernas eladó. Csapó-u. 30.

Érottségit végzett fiatal ember bankba gyakornoknak ajánlkozik, szives megkeresést a kiadóra kérünk.

Kereslet.

Négy középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik, Csáthy Ferenc könyvkereskedésébe.

Elveszett egy bordó-ridikül, a Kossuth-utcaán, a Színház előtt. Beesületes megtalálóját jutalmat kap Deák Ferenc-u. 14.

Zöld diókat állandóan veszek, cím a kiadóban.

Kézimunkában jártas, jobb családból való leány főlvetetik Krausz Gyula kézimunka üzletében. 28

Eladás.

Irógép teljesen új, alig használt, előnyös feltételek mellett eladó. Cím a kiadóban.

Érmelléki hegyi bor, nagymennyiségben eladó. Csapó-u. 27.

Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-u. 1.

4 szobás uri lakás diszes, külön lépcsőházzal, balkonnal, megfelelő mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni Hatvan-utca 7. sz. a. emelet.

A legjobb ízű aromás pörkölt kávé Fél-egyháznál kapható. Villanyüzemű kávé pörkölte a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok.

MIHALOVITS JENŐ

gyógyszertára és gyógyszerészeti műlaboratoriuma.

DEBRECZEN, Főpiac 31. szám alatt

a városházzal szemben.

Bel- és külföldi gyógyszer-különlegességek,

a naponta felmerülő

hasonszenvi gyógyszerek, kötszerek, szépítő szerek.

➔ Gyógyszerujdonságok legnagyobb raktára ➔

DEBRECZEN és vidékére.